
INFORMATIE OVER DE DOORLICHTING

SYNTRA: LEERTIJD EN DUAAL LEREN

Beste directeur

Met deze leidraad willen we u meer duiding geven bij Inspectie 2.0. We verduidelijken voor u wat kenmerkend is voor de doorlichtingsaanpak, welke onderzoeksvragen we stellen en welke onderzoeken we uitvoeren. We kaderen met welk doel we bepaalde gesprekken voeren, observaties uitvoeren en documenten bestuderen. U vindt in deze leidraad ook antwoorden op veelgestelde vragen.

We lichten toe hoe een doorlichtingsweek verloopt en hoe u als beleidsteam of centrumteam mee vorm kan geven aan de doorlichting. U vindt informatie over hoe u zich als centrum kan voorbereiden op een doorlichting. Tot slot informeren we u hoe u na een doorlichting feedback kan geven.

Wil u meer weten over Inspectie 2.0, raadpleeg dan zeker ook onze website www.onderwijsinspectie.be. U vindt hier alle ondersteunende documenten bij de doorlichting (te bezorgen informatie, ontwikkelingsschalen, FAQ ...). Na aankondiging van de doorlichting neemt de teamcoördinator telefonisch contact op om praktische afspraken te maken en vragen te beantwoorden.

Ik hoop dat al deze informatie voor u nuttig is en bijdraagt tot het welslagen van de doorlichting. Ik wens u hierbij alvast alle succes!

*Lieven Viaene
Inspecteur-generaal*

Inhoud

1	De doorlichtingsaanpak Inspectie 2.0	3
2	Deskanalyse	5
3	Het onderzoek naar de kwaliteitsontwikkeling	6
3.1	Wat onderzoekt het doorlichtingsteam? Wat wordt er van elke centrum verwacht?	6
3.2	Hoe voert het doorlichtingsteam dit onderzoek uit?	6
3.3	Wie zijn de gesprekspartners in dit onderzoek?	8
3.4	Veelgestelde vragen en antwoorden	8
4	Het onderzoek naar de onderwijsleerpraktijk	9
4.1	Wat onderzoekt het doorlichtingsteam? Wat wordt er van elk centrum verwacht?	9
4.2	Hoe voert het doorlichtingsteam dit onderzoek uit?	9
4.3	Wie zijn de gesprekspartners in dit onderzoek?	11
4.4	Veelgestelde vragen en antwoorden	11
5	Het onderzoek van een kwaliteitsgebied	13
5.1	Het onderzoek naar de rapportering en oriëntering	13
5.1.1	Wat onderzoekt het doorlichtingsteam? Wat wordt er van elk centrum verwacht?	13
5.1.2	Hoe voert het doorlichtingsteam dit onderzoek uit?	13
5.1.3	Wie zijn de gesprekspartners in dit onderzoek?	14
5.1.4	Veelgestelde vragen en antwoorden	14
5.2	Het onderzoek naar het personeelsbeleid en de professionalisering	14
5.2.1	Wat onderzoekt het doorlichtingsteam? Wat wordt er van elk centrum verwacht?	14
5.2.2	Hoe voert het doorlichtingsteam dit onderzoek uit?	15
5.2.3	Wie zijn de gesprekspartners in dit onderzoek?	16
5.2.4	Veelgestelde vragen en antwoorden	16
6	Gesprek met leerlingen	17
7	Het synthesegesprek	17
8	Het verslag en het advies	18
9	Hoe kan u zich als centrum voorbereiden op een doorlichting?	20
10	Hoe kan u feedback geven over de doorlichting?	20
11	Bijlage	20
11.1	Blauwdruk weekplanning	20

1 De doorlichtingsaanpak Inspectie 2.0

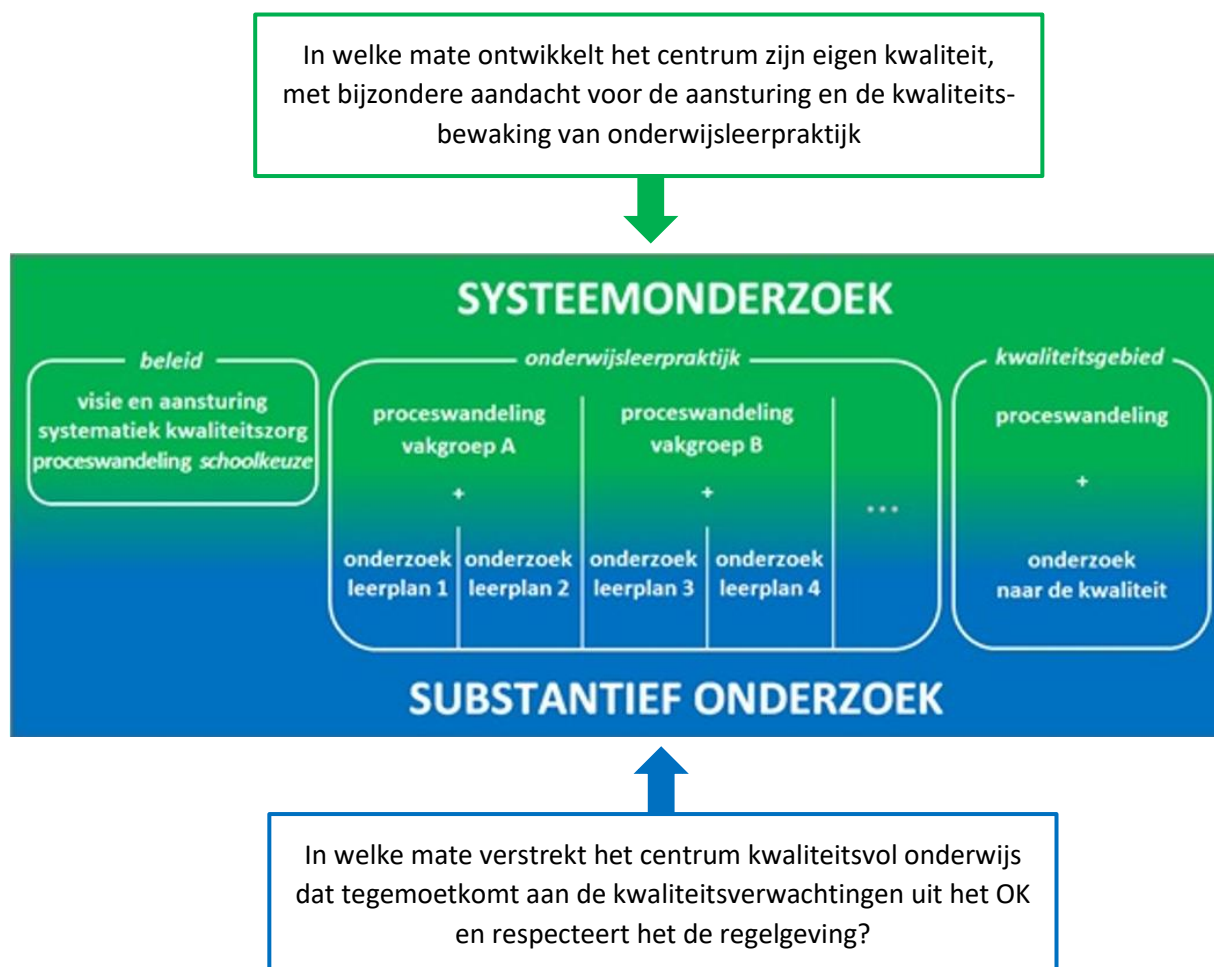
Wat is kenmerkend voor de doorlichtingsaanpak Inspectie 2.0?

- De onderwijsinspectie licht methodologisch onderbouwd door en deelt samen met de scholen en de begeleidingsdiensten eenzelfde referentiekader voor onderwijskwaliteit: [het OK](#).
- Net zoals in het OK staat ook in elke doorlichting de leerling centraal.
- De onderwijsinspectie licht elk centrum minstens één keer om de zes jaar door.
- De onderwijsinspectie gaat met het centrum in dialoog over de kwaliteitsontwikkeling en haakt daarbij in op de interne kwaliteitszorg van het centrum.
- De onderwijsinspectie beperkt de administratieve lasten en vraagt enkel bestaande informatie die een rol speelt in de centrumwerking.
- De onderwijsinspectie neemt een controlerende én stimulerende rol op.
- De onderwijsinspectie wil centra vertrouwen geven en vertrekt van het uitgangspunt dat het centrum de eerste verantwoordelijke is voor de eigen kwaliteit.

Welke onderzoeksvragen stelt de onderwijsinspectie?

Elke doorlichting biedt een antwoord op twee onderzoeksvragen.

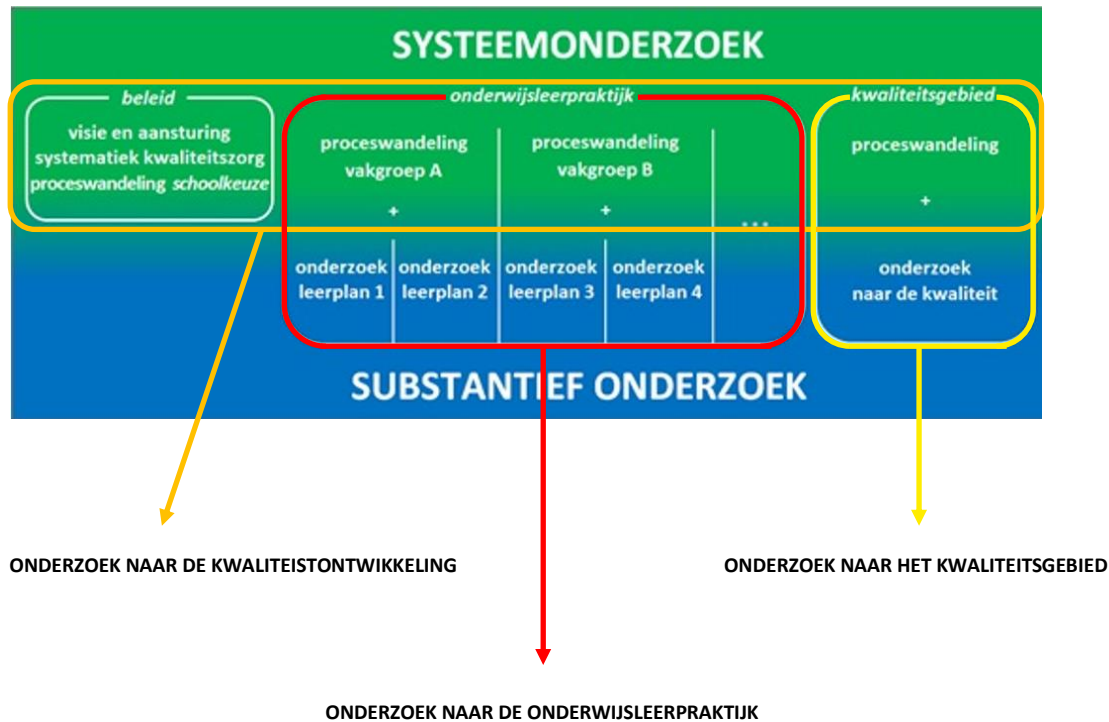
1. In welke mate ontwikkelt het centrum zijn eigen kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk?
2. In welke mate verstrekt het centrum kwaliteitsvol onderwijs dat tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit [het OK](#) en respecteert het de regelgeving?

Om de twee onderzoeksvragen te beantwoorden, voert de onderwijsinspectie tijdens elke doorlichting drie onderzoeken uit:

1. het onderzoek naar de kwaliteitsontwikkeling
2. het onderzoek naar de onderwijsleerpraktijk
3. het onderzoek naar een kwaliteitsgebied

Deze onderzoeken richten zich zowel op het beleid van het centrum (het systeemonderzoek) als op de centrumwerking en de onderwijsleerpraktijk (het substantief onderzoek).

Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderwijsinspectie gaat na of het centrum tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen van het OK aan de hand van een relevante steekproef. De onderzoeken zijn steeds gebaseerd op een combinatie van onderzoeksmethoden en bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies).

Gesprekspartners

Het centrum kiest welke gesprekspartners het aan de gesprekken laat deelnemen. Door het selecteren van optimale gesprekspartners draagt het centrum mee zorg voor het succes van de ontwikkelingsgerichte dialoog. De directeur bespreekt de geselecteerde gesprekspartners met de teamcoördinator bij het opmaken van de weekplanning. Indien blijkt dat het aantal gesprekspartners onredelijk laag of hoog is of dat een gesprekspartner geen actieve rol speelt binnen het centrum, gaat de teamcoördinator hierover in dialoog met het centrum. Het doorlichtingsteam kan het bestuur uitnodigen voor een tussentijds gesprek of voor het synthesegesprek.

Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?

Voor elk onderzoek situeert het doorlichtingsteam de kwaliteitsontwikkeling en de kwaliteit van het centrum aan de hand van [ontwikkelingsschalen](#). Door met ontwikkelingsschalen te werken, wil de onderwijsinspectie het centrumteam stimuleren om de eigen kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen zijn gebaseerd op het OK en bestaan telkens uit vier ontwikkelingsniveaus.

Welke regelgeving onderzoekt de onderwijsinspectie?

Scholen worden verwacht alle onderwijsregelgeving te respecteren. Het doorlichtingsteam bekijkt een selectie van de onderwijsregelgeving, afhankelijk van de doorlichtingsfocus. Inbreuken met betrekking tot de erkenningsvoorwaarden kunnen een impact hebben op het advies.

2 Deskanalyse

Na aankondiging van de doorlichting neemt de teamcoördinator contact op met het centrum met het oog op het bepalen van de doorlichtingsfocus, het opstellen van de weekplanning en het maken van praktische afspraken. Voorafgaand aan de doorlichting bekijkt het doorlichtingsteam de beschikbare informatie over het centrum (het vorige doorlichtingsverslag, de website van het centrum en de informatie aangereikt door de het centrum op basis van het document 'te bezorgen informatie'). Het doorlichtingsteam krijgt zo zicht op de context- en inputgegevens van het centrum.

3 Het onderzoek naar de kwaliteitsontwikkeling

3.1 Wat onderzoekt het doorlichtingsteam? Wat wordt er van elke centrum verwacht?

Dit onderzoek richt zich op de kwaliteitsverwachtingen in de rubrieken 'kwaliteitsontwikkeling' en 'beleid' uit [het OK](#). Het doorlichtingsteam onderzoekt in elke doorlichting volgende aspecten:

- visie en strategisch beleid;
- organisatiebeleid;
- onderwijskundig beleid;
- systematische evaluatie van de kwaliteit;
- betrouwbare evaluatie van de kwaliteit;
- borgen en bijsturen.

3.2 Hoe voert het doorlichtingsteam dit onderzoek uit?

Het onderzoek gebeurt aan de hand van:

- een gesprek over de kwaliteitsontwikkeling;
- proceswanderingen
- documentenstudie;
- observaties;
- eventuele tussentijdse gesprekken;
- vaststellingen uit andere onderzoeken en uit gesprekken met leerlingen;
- een reflectiegesprek.

Gesprek kwaliteitsontwikkeling

Het doorlichtingsteam wil met dit gesprek zicht krijgen op hoe het beleidsteam het organisatiebeleid, het onderwijskundig beleid en de systematiek van kwaliteitszorg vormgeeft binnen de visie en de context van het centrum. Het doorlichtingsteam gaat in het bijzonder in gesprek over de maatregelen en afspraken waarmee het beleidsteam de kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk ontwikkelt, evalueert en borgt en bijstuurt. Heeft het beleidsteam doelgerichte maatregelen en afspraken? Kennen de personeelsleden deze maatregelen en afspraken? Worden de maatregelen en afspraken gecommuniceerd, geëvalueerd en bijgestuurd? Het gesprek duurt ongeveer 120 minuten.

Het doorlichtingsteam vraagt dat het beleidsteam tijdens dit gesprek de kwaliteitsontwikkeling in het centrum illustreert aan de hand van een zelfgekozen thema. De bedoeling is dat het centrum een

thema kiest waarvan het de kwaliteit recent succesvol heeft ontwikkeld of bijgestuurd. Bij voorkeur betreft het een thema dat voldoende relevant is in het geheel van de centrumwerking. Hieronder staan enkele mogelijke onderwerpen ter inspiratie:

- diversiteit
- talenbeleid
- leerlingenevaluatie
- feedback aan leerlingen
- financieel en materieel beleid
- interne of externe audits
- kwaliteitszorg
- leerlingenbegeleiding
- leerlingenwelbevinden
- onderwijsorganisatie
- personeelsbeleid en professionalisering
- samenwerkingsverbanden
- centrumcultuur en -structuur
- centrum- en klasklimaat
- onderwijsaanbod
- VOET
- ...

Het thema 'interne of externe audits' gaat over de visie, de aansturing, de systematische en betrouwbare evaluatie en het borgen en bijsturen van een ontwikkelingstraject naar aanleiding van de resultaten van interne of externe audits (collegiale visitatie, zelfevaluatie, doorlichting ...).

Het thema 'kwaliteitszorg' gaat over de visie, de aansturing, de systematische en betrouwbare evaluatie en het borgen en bijsturen van de instellingseigen systematiek voor kwaliteitszorg.

Proceswandelingen

Om zicht te krijgen op de kwaliteitsontwikkeling van het centrum, doet het doorlichtingsteam een aantal proceswandelingen. Bij een proceswandeling zoomt het doorlichtingsteam binnen een afgebakend thema in op de visie, het beleid en de systematiek van de kwaliteitszorg. De proceswandelingen maken deel uit van het gesprek kwaliteitsontwikkeling, de gesprekken onderwijsleerpraktijk en het gesprek over het kwaliteitsgebied.

Documentenstudie kwaliteitsontwikkeling

Aan de hand van documentenstudie en op basis van relevante informatie die het beleidsteam aanreikt, krijgt het doorlichtingsteam zicht op de visie en het strategisch beleid, het organisatiebeleid, het onderwijskundig beleid en de systematiek van kwaliteitszorg. Het centrum kiest zelf op welke wijze het zijn kwaliteit ontwikkelt, evalueert, borgt en bijstuurt en welk systeem het hiervoor hanteert. De onderwijsinspectie besteedt veel aandacht aan gesprek en aan het samen reflecteren. Het beleidsteam kan deze dialoog ondersteunen met centrumeigen functionele documenten.

Observaties kwaliteitsontwikkeling

Op basis van observaties krijgt het doorlichtingsteam zicht op de kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk en van het kwaliteitsgebied om zo de relatie te leggen met de systematiek van kwaliteitszorg van het centrum. Het doorlichtingsteam doet hiervoor lesbezoeken en woont activiteiten bij. Deze observaties kunnen plaatsvinden in alle lesgroepen, ongeacht de doorlichtingsfocus.

Eventuele tussentijdse gesprekken

Het doorlichtingsteam wil met deze gesprekken het beeld op de systematiek van kwaliteitszorg, het onderwijskundig beleid en het organisatiebeleid verfijnen door in gesprek te gaan met het beleidsteam. Het beleidsteam verduidelijkt de eigen aanpak en standpunten op het vlak van kwaliteitsontwikkeling.

Reflectiegesprek kwaliteitsontwikkeling

Het doorlichtingsteam wil met dit reflectiegesprek de vaststellingen uit het onderzoek naar de kwaliteitsontwikkeling terugkoppelen en afdichten en er samen met het beleidsteam over reflecteren. Hierbij neemt het beleidsteam een actieve rol op en deelt ze inzichten en overwegingen met het doorlichtingsteam. Zowel sterktes als ontwikkelkansen komen aan bod. Samen met het beleidsteam legt het doorlichtingsteam de relatie tussen de geobserveerde kwaliteit en de systematiek van kwaliteitszorg van het centrum. Eventueel worden samen ook mogelijke toekomstgerichte doelen en acties besproken. Op het einde van het reflectiegesprek is het voor het beleidsteam duidelijk in welke mate de kwaliteitsontwikkeling tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK en is het voor het beleidsteam duidelijk wat de voorlopige beoordeling van de ontwikkelingschalen voor het onderzoek kwaliteitsontwikkeling is. Het gesprek duurt ongeveer 90 minuten.

3.3 Wie zijn de gesprekspartners in dit onderzoek?

Voornamelijk het doorlichtingsteam en het beleidsteam zijn de gesprekspartners in dit onderzoek. Het centrum bepaalt zelf of andere leden van het centrumteam deelnemen aan deze gesprekken. De teamcoördinator stuurt namens het doorlichtingsteam het start- en reflectiegesprek met het beleidsteam van het centrum aan.

3.4 Veelgestelde vragen en antwoorden

Wat bedoelt de onderwijsinspectie met ‘de kwaliteitszorg van een centrum’?

Kwaliteitszorg is een cyclisch proces waarbij de kwaliteit systematisch en betrouwbaar wordt geëvalueerd en waarbij op basis van die evaluaties de kwaliteit wordt verankerd of bijgestuurd. De onderwijsinspectie gaat na of het centrum de kwaliteitsbewaking volgens een eigen systematiek aanpakt. Hoe het centrum dit aanpakt, behoort tot de vrijheid van het centrum.

Wat bedoelt de onderwijsinspectie met ‘de kwaliteitsontwikkeling van een centrum’?

Kwaliteitsontwikkeling is het geheel van de visie, het beleid (met in het bijzonder het onderwijskundig beleid) en de kwaliteitszorg.

Zijn er richtvragen of richtlijnen voor het gesprek over de kwaliteitsontwikkeling?

Er zijn geen richtvragen voor dit gesprek, noch voor andere gesprekken tijdens de doorlichtingen. Op die manier streeft de onderwijsinspectie een ontwikkelingsgerichte dialoog na die maximaal vanuit de centrumspecifieke situatie en de inbreng van het centrumteam vertrekt.

Voor meer antwoorden op veelgestelde vragen, raadpleeg de [FAQ](#) op onze website.

4 Het onderzoek naar de onderwijsleerpraktijk

4.1 Wat onderzoekt het doorlichtingsteam? Wat wordt er van elk centrum verwacht?

Dit onderzoek richt zich op de onderwijsleerpraktijk en op de kwaliteitsverwachtingen uit [het OK](#) die daar een rechtstreekse impact op hebben (zie de rubrieken 'ontwikkeling van de lerenden' en 'resultaten en effecten'). Het doorlichtingsteam onderzoekt in elke doorlichting voor de vakken en opleidingen in de doorlichtingsfocus volgende aspecten:

- afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader;
- leer- en ontwikkelingsgericht aanbod;
- leer- en leefklimaat;
- materiële leeromgeving;
- feedback;
- leerlingenevaluatie;
- leereffecten.

4.2 Hoe voert het doorlichtingsteam dit onderzoek uit?

Het onderzoek gebeurt aan de hand van:

- een startgesprek met (een afvaardiging van) de vakgroep over de onderwijsleerpraktijk;
- documentenstudie;
- observaties;
- eventuele tussentijdse gesprekken;
- informatie uit gesprekken met leerlingen;
- een reflectiegesprek met (een afvaardiging van) de vakgroep over de onderwijsleerpraktijk;
- eventueel een bijkomend gesprek om het beleidsteam te briefen over de onderwijsleerpraktijk.

Startgesprek onderwijsleerpraktijk

Het doorlichtingsteam wil met dit gesprek kennismaken met de leraren en zicht krijgen op hoe de leraren de onderwijsleerpraktijk voor de vakken en opleidingen in de doorlichtingsfocus vormgeeft binnen de visie en de context van het centrum. De leraren lichten hun aanpak toe voor de verschillende aspecten van de onderwijsleerpraktijk. Het doorlichtingsteam gaat ook in gesprek over de eventuele maatregelen en afspraken waarmee de vakgroep de kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk

evalueert en borgt. Het doorlichtingsteam gaat na of het centrum zijn eigen systematiek van kwaliteitszorg toepast op de onderwijsleerpraktijk. Het gesprek duurt ongeveer 90 minuten.

Documentenstudie onderwijsleerpraktijk

Aan de hand van documentenstudie krijgt het doorlichtingsteam zicht op de kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk voor de vakken en de opleidingen in de doorlichtingsfocus. Hiervoor dient de vakgroep leerlinggebonden documenten voor de vakken en opleidingen in de doorlichtingsfocus en verslagen van overlegmomenten/werk- of vakgroep te bezorgen (zie 'te bezorgen informatie').

Observaties onderwijsleerpraktijk

Op basis van observaties krijgt het doorlichtingsteam zicht op de kwaliteit van de verschillende aspecten van de onderwijsleerpraktijk. Het doorlichtingsteam doet hiervoor lesbezoeken en woont activiteiten bij. Deze observaties kunnen plaatsvinden tijdens de volledige doorlichtingsweek en in alle lesgroepen, ongeacht de doorlichtingsfocus.

Eventuele tussentijdse gesprekken

Het doorlichtingsteam wil met deze gesprekken het beeld op de verschillende aspecten van de onderwijsleerpraktijk verfijnen. De leraren verduidelijken de eigen onderwijsleerpraktijk, eventueel aan de hand van centrumeigen of leerlinggebonden documenten (zoals verslagen van overlegmomenten/werk- of vakgroep, lesonderwerpen, taken, evaluaties ...).

Reflectiegesprek onderwijsleerpraktijk

Het doorlichtingsteam wil met dit reflectiegesprek de vaststellingen uit het onderzoek naar de onderwijsleerpraktijk terugkoppelen en aftoetsen en er samen met de leraren (en eventueel het beleidsteam) over reflecteren. Hierbij nemen de leraren een actieve rol op en delen ze hun inzichten en overwegingen met het doorlichtingsteam. Zowel sterktes als ontwikkelkansen komen aan bod. Samen met de leraren legt het doorlichtingsteam de relatie tussen de geobserveerde kwaliteit en de systematiek van kwaliteitszorg van het centrum. Eventueel worden samen ook mogelijke toekomstgerichte doelen en acties besproken. Op het einde van het reflectiegesprek is het voor het centrumteam duidelijk in welke mate de onderwijsleerpraktijk tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK en is het voor het centrumteam duidelijk wat de voorlopige beoordeling voor het onderzoek onderwijsleerpraktijk is. Het gesprek duurt ongeveer 90 minuten.

Eventueel bijkomende briefing onderwijsleerpraktijk

Het doorlichtingsteam wil met dit eventueel bijkomend gesprek de vaststellingen over de onderwijsleerpraktijk terugkoppelen aan het beleidsteam indien het niet aanwezig is op het betrokken reflectiegesprek. De inspecteur koppelt de vaststellingen terug en reflecteert samen met het beleidsteam kort over de vaststellingen. Het beleidsteam deelt kort zijn overwegingen en inzichten. Samen met het beleidsteam legt de inspecteur de relatie tussen de geobserveerde kwaliteit en de eventuele maatregelen en afspraken. Ze bespreken hierbij sterktes en ontwikkelkansen. Eventueel worden samen ook mogelijke toekomstgerichte doelen en acties besproken. Op het einde van dit gesprek is het voor het beleidsteam duidelijk in welke mate de onderwijsleerpraktijk tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen in het OK en welke voorlopige conclusies het doorlichtingsteam daaraan koppelt. Het gesprek duurt ongeveer 30 minuten.

4.3 Wie zijn de gesprekspartners in dit onderzoek?

De inspecteur voert het startgesprek onderwijsleerpraktijk en het reflectiegesprek samen met (een afvaardiging van) leraren en trajectbegeleiders in de doorlichtingsfocus. Voor het reflectiegesprek nodigt het doorlichtingsteam graag (een afvaardiging van) de leraren die een vak of opleiding in de doorlichtingsfocus geven, de verantwoordelijke, de trajectbegeleider(s) en eventueel een lid van het beleidsteam uit.

4.4 Veelgestelde vragen en antwoorden

Wat bedoelt de onderwijsinspectie met het onderzoek onderwijsleerpraktijk?

Dit onderzoek richt zich zowel op de leerplandoelen die het bereiken van de eindtermen van de algemene vorming beogen als op het bereiken van de doelen van de beroepsgerichte vorming, als op de andere kwaliteitsverwachtingen uit het OK die daar een rechtstreekse impact op hebben.

Baseert de onderwijsinspectie zich op de eindtermen of op de leerplandoelen?

De onderwijsinspectie gaat het gesprek aan vanuit de leerplannen. Bij het onderzoek en de beoordeling houdt de onderwijsinspectie alleen rekening met de leerplandoelen die het bereiken van de eindtermen beogen. Voor de beroepsgerichte vorming houdt de onderwijsinspectie rekening met de competenties en doelen die het bereiken van de (erkende) beroepskwalificaties beogen.

Wat zijn de criteria om een vak of opleiding in de doorlichtingsfocus te zetten?

Voor het secundair onderwijs wordt de doorlichtingsfocus mee bepaald door het onderwijsaanbod van het centrum en de samenstelling van het doorlichtingsteam. Op basis van de doorlichtingsgeschiedenis van het centrum verfijnt het doorlichtingsteam de doorlichtingsfocus. Tot slot wordt de doorlichtingsfocus bij het centrum afgetoetst.

Hoeveel vakken, opleidingen of onderwijslocaties staan er in de doorlichtingsfocus?

Het aantal vakken, opleidingen of onderwijslocaties in de doorlichtingsfocus hangt af van de grootte van het centrum en van de breedte van het aanbod.

Wanneer wordt de definitieve doorlichtingsfocus meegedeeld aan het centrum?

Dit gebeurt tijdens een telefonisch contact en via mail met de teamcoördinator, ten laatste één week voor de start van de doorlichting.

Bij observaties in de klas: moeten leraren hun les aanpassen?

Neen, de onderwijsinspectie leert het centrum graag kennen in zijn normale, dagelijkse werking. Het lesonderwerp zoals dat in de normale planning voorkomt, kan dus blijven. De onderwijsinspectie vraagt wel om het aantal toetsen tijdens de doorlichtingsweek te beperken.

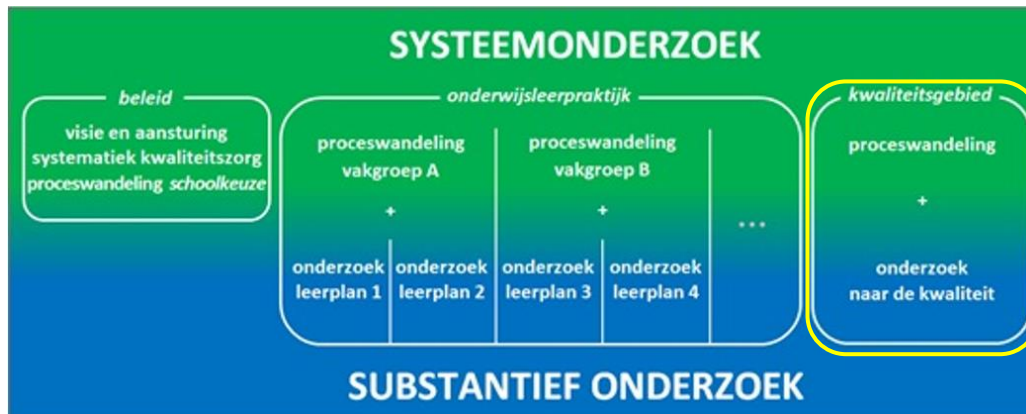
Komen de onderwijsinspecteurs in elke klas observeren?

Het doorlichtingsteam observeert in de eerste plaats de vakken en opleidingen die in de doorlichtingsfocus staan. Het doorlichtingsteam kan echter bijkomende observaties uitvoeren, ook tijdens lessen die niet tot de doorlichtingsfocus behoren.

Voor meer antwoorden op veelgestelde vragen, raadpleeg de [FAQ](#) op onze website.

5 Het onderzoek van een kwaliteitsgebied

Een kwaliteitsgebied is een samenhangend geheel van één of meerdere kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Er zijn vier kwaliteitsgebieden: ‘leerlingenbegeleiding’, ‘rapportering en oriëntering’, ‘omgaan met diversiteit’ en ‘personeelsbeleid en professionalisering’. De kwaliteitsgebieden worden steeds centrumbreed onderzocht.

5.1 Het onderzoek naar de rapportering en oriëntering

5.1.1 Wat onderzoekt het doorlichtingsteam? Wat wordt er van elk centrum verwacht?

Dit onderzoek richt zich op de kwaliteitsverwachtingen in de rubriek ‘de school volgt de ontwikkeling van de lerenden op’ uit [het OK](#). Het doorlichtingsteam onderzoekt volgende aspecten:

- rapportering;
- studiebekrachtiging;
- oriëntering.

5.1.2 Hoe voert het doorlichtingsteam dit onderzoek uit?

Het onderzoek gebeurt aan de hand van:

- een gesprek over de rapportering en oriëntering;
- documentenstudie;
- vaststellingen uit andere onderzoeken en uit gesprekken met leerlingen;
- een reflectiegesprek over de rapportering en oriëntering.

Gesprek rapportering en oriëntering

Het doorlichtingsteam wil met dit gesprek zicht krijgen op hoe het centrumteam de rapportering en de oriëntering vormgeeft binnen de visie en de context van het centrum. Het centrumteam licht zijn aanpak toe voor de verschillende aspecten van de rapportering, studiebekrachtiging en oriëntering aan de hand van enkele casussen gekozen door het doorlichtingsteam. Het doorlichtingsteam gaat ook in gesprek over de eventuele maatregelen en afspraken waarmee het centrumteam de kwaliteit van de rapportering en de oriëntering evalueert en borgt. Het doorlichtingsteam gaat na of het centrum zijn eigen systematiek van kwaliteitszorg toepast op de rapportering, de studiebekrachtiging en de oriëntering. Het gesprek duurt ongeveer 90 minuten.

Documentenstudie rapportering en oriëntering

Aan de hand van documentenstudie krijgt het doorlichtingsteam zicht op de kwaliteit van de rapportering, de studiebekrachtiging en de oriëntering op basis van relevante informatie en centrumeigen functionele documenten die het centrumteam aanreikt.

Reflectiegesprek rapportering en oriëntering

Het doorlichtingsteam wil met dit reflectiegesprek de vaststellingen uit het onderzoek naar de rapportering en de oriëntering terugkoppelen en aftoetsen en er samen met het centrumteam over reflecteren. Hierbij neemt het centrumteam een actieve rol op en deelt het zijn inzichten en overwegingen met het doorlichtingsteam. Zowel sterktes als ontwikkelkansen komen aan bod. Samen met de gesprekspartners legt het doorlichtingsteam de relatie tussen de geobserveerde kwaliteit en de systematiek van kwaliteitszorg van het centrum. Eventueel worden samen ook mogelijke toekomstgerichte doelen en acties besproken. Op het einde van het reflectiegesprek is het voor het centrumteam duidelijk in welke mate de rapportering en de oriëntering in het centrum tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK en is het voor het centrumteam duidelijk wat de voorlopige beoordeling voor het onderzoek rapportering en oriëntering is. Het gesprek duurt ongeveer 60 minuten.

5.1.3 Wie zijn de gesprekspartners in dit onderzoek?

De inspecteur voert de gesprekken over de rapportering, de studiebekrachtiging en de oriëntering met enkele leden van het centrumteam. Het centrum bepaalt zelf wie deelneemt aan deze gesprekken.

5.1.4 Veelgestelde vragen en antwoorden

Wat zijn de criteria om rapportering en oriëntering in de doorlichtingsfocus te plaatsen?

De onderwijsinspectie selecteert welk kwaliteitsgebied wordt onderzocht. Dit gebeurt op basis van de context- en inputgegevens, de doorlichtingsgeschiedenis van het centrum en de organisatiedoelen van de onderwijsinspectie.

Voor meer antwoorden op veelgestelde vragen, raadpleeg de [FAQ](#) op onze website.

5.2 Het onderzoek naar het personeelsbeleid en de professionalisering

5.2.1 Wat onderzoekt het doorlichtingsteam? Wat wordt er van elk centrum verwacht?

Dit onderzoek richt zich op de kwaliteitsverwachtingen in de deelrubriek 'de school ontwikkelt en voert een personeels- en professionaliseringsbeleid' uit [het OK](#). Het doorlichtingsteam onderzoekt volgende aspecten:

- selectie en aanwerving;
- coaching en beoordeling;
- professionalisering;
- aanvangsbegeleiding.

5.2.2 Hoe voert het doorlichtingsteam dit onderzoek uit?

Het onderzoek gebeurt aan de hand van:

- een gesprek over het personeelsbeleid en de professionalisering;
- documentenstudie;
- observaties;
- vaststellingen uit andere onderzoeken en uit gesprekken met leerlingen;
- een reflectiegesprek over het personeelsbeleid en de professionalisering.

Gesprek personeelsbeleid en professionalisering

Het doorlichtingsteam wil met dit gesprek zicht krijgen op hoe het centrumteam het personeelsbeleid, de professionalisering en de aanvangsbegeleiding vormgeeft binnen de visie en de context van het centrum. Het centrumteam licht zijn aanpak toe voor de verschillende aspecten van het personeelsbeleid, de professionalisering en de aanvangsbegeleiding. Het doorlichtingsteam gaat ook in gesprek over de eventuele maatregelen en afspraken waarmee het centrumteam de kwaliteit van het personeelsbeleid, de professionalisering en de aanvangsbegeleiding evalueert en borgt. Het doorlichtingsteam gaat na of het centrum de eigen systematiek van kwaliteitszorg toepast op het personeelsbeleid, de professionalisering en de aanvangsbegeleiding. Het gesprek duurt ongeveer 90 minuten. Dit gesprek kan eventueel ook opgesplitst worden in kortere gesprekken met verschillende deelnemers.

Documentenstudie personeelsbeleid en professionalisering

Aan de hand van documentenstudie krijgt het doorlichtingsteam zicht op de kwaliteit van het personeelsbeleid, de professionalisering en de aanvangsbegeleiding op basis van relevante informatie en centrumeigen functionele documenten die het centrumteam aanreikt.

Observaties personeelsbeleid en professionalisering

Op basis van observaties krijgt het doorlichtingsteam zicht op de kwaliteit van de verschillende aspecten van het personeelsbeleid, de professionalisering en de aanvangsbegeleiding. Het doorlichtingsteam doet hiervoor lesbezoeken en woont activiteiten bij. Deze observaties kunnen plaatsvinden tijdens de volledige doorlichtingsweek en in alle lesgroepen, ongeacht de doorlichtingsfocus.

Reflectiegesprek personeelsbeleid en professionalisering

Het doorlichtingsteam wil met dit reflectiegesprek de vaststellingen uit het onderzoek naar het personeelsbeleid en de professionalisering terugkoppelen en aftoetsen en er samen met het centrumteam over reflecteren. Hierbij neemt het centrumteam een actieve rol op en deelt het zijn inzichten en overwegingen met het doorlichtingsteam. Zowel sterktes als ontwikkelkansen komen aan bod. Samen met de gesprekspartners legt het doorlichtingsteam de relatie tussen de geobserveerde kwaliteit en de systematiek van kwaliteitszorg van het centrum. Eventueel worden samen ook mogelijke toekomstgerichte doelen en acties besproken. Op het einde van het reflectiegesprek is het voor het centrumteam duidelijk in welke mate het personeelsbeleid, de professionalisering en de aanvangsbegeleiding in het centrum tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK en is het voor het centrumteam duidelijk wat de voorlopige beoordeling voor het onderzoek personeelsbeleid en professionalisering is. Het gesprek duurt ongeveer 60 minuten.

5.2.3 Wie zijn de gesprekspartners in dit onderzoek?

De inspecteur voert de gesprekken over het personeelsbeleid, de professionalisering en de aanvangsbegeleiding met enkele leden van het beleidsteam en van het centrumteam. Het centrum bepaalt zelf wie er deelneemt aan deze gesprekken.

5.2.4 Veelgestelde vragen en antwoorden

Wat zijn de criteria om personeelsbeleid en professionalisering in de doorlichtingsfocus te plaatsen?

De onderwijsinspectie selecteert welk kwaliteitsgebied wordt onderzocht. Dit gebeurt op basis van de context- en inputgegevens, de doorlichtingsgeschiedenis van het centrum en de organisatiedoelen van de onderwijsinspectie.

Voor meer antwoorden op veelgestelde vragen, raadpleeg de [FAQ](#) op onze website.

6 Gesprek met leerlingen

Naast toevallige gesprekken met leerlingen, gaan de inspecteurs tijdens elke doorlichting ook in gesprek met een groep leerlingen. De onderwijsinspectie vraagt om leerlingen uit verschillende graden en opleidingen van de leertijd te selecteren. Het centrum kiest hiervoor zelf een tiental leerlingen. Indien er duale trajecten in de focus staan, gaan de inspecteurs ook in gesprek met een groep leerlingen uit de duale trajecten in de focus. Er vinden dan twee leerlingengesprekken plaats.

De doelstellingen van dit gesprek zijn:

- de mening van leerlingen kennen over de onderwijsleerpraktijk (bijvoorbeeld over het leren en leefklimaat, feedback, de materiële leeromgeving, evaluatie ...);
- de mening van leerlingen kennen over het kwaliteitsgebied in de doorlichtingsfocus (rapportering en oriëntering of personeelsbeleid en professionalisering);
- zicht krijgen op het participatief beleid en de communicatie van het centrum;
- zicht krijgen op de samenwerking tussen het centrum en de leerlingen;
- zicht krijgen op het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen.

Het gesprek duurt ongeveer 60 minuten.

Dit gesprek is slechts één van de bronnen van de onderwijsinspectie om tot een oordeel te komen voor de verschillende onderzoeken. De informatie uit het gesprek met de leerlingen is aanvullend bij de informatie verkregen uit andere bronnen zoals lesobservaties, documentenstudie, gesprekken met leden van het centrumteam ...

Het gesprek verloopt aan de hand van verschillende gesprekstechnieken (met stellingen, met een open gesprek ...) maar telkens aangepast aan de doelgroep.

Dit gesprek gebeurt in vertrouwen. Er kan dus niemand van het centrumteam aanwezig zijn bij dit gesprek. De onderwijsinspecteurs gaan discreet om met de informatie uit het gesprek.

7 Het synthesegesprek

Het synthesegesprek is het eindgesprek van de doorlichting. Tijdens dit gesprek deelt het doorlichtingsteam de definitieve inschaling voor alle onderzoeken en het advies mee en motiveert het doorlichtingsteam de beslissingen. Mogelijke doelen en acties gericht op de verdere kwaliteitsontwikkeling kunnen ook aan bod komen. Het gesprek duurt ongeveer 60 minuten.

Het doorlichtingsteam voert het synthesegesprek met het beleidsteam. Het kan zinvol zijn om enkele teamleden of een afgevaardigde van het centrubestuur bij dit gesprek te betrekken.

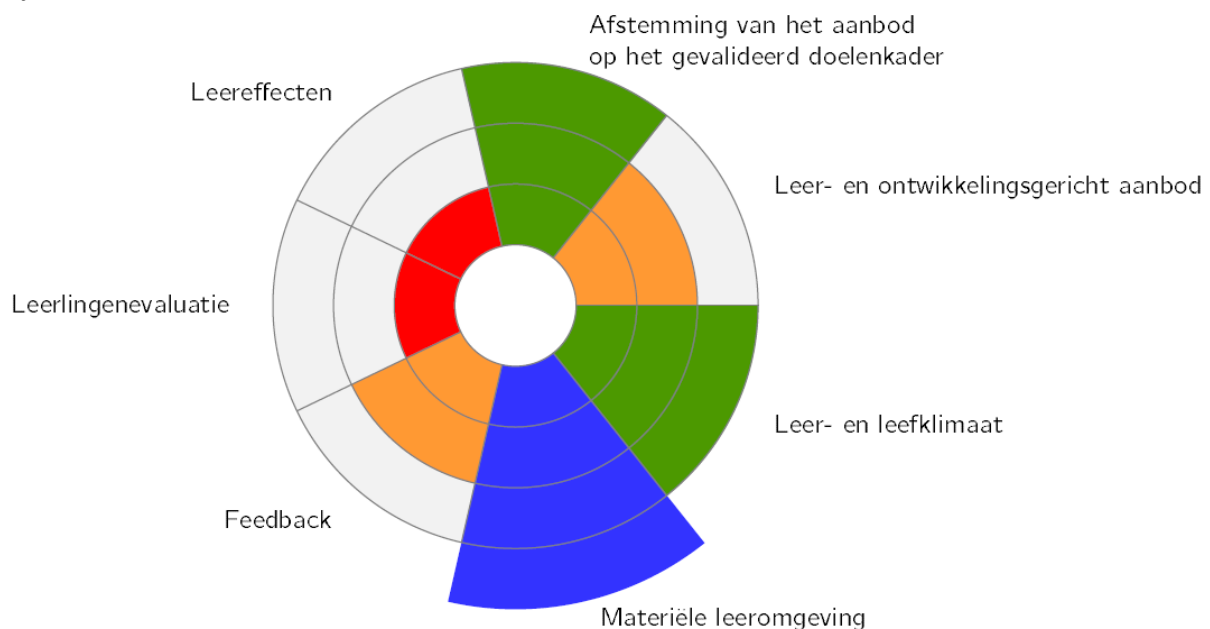
8 Het verslag en het advies

Het doorlichtingsverslag

De bevindingen van de verschillende onderzoeken tijdens de doorlichting vinden een neerslag in het doorlichtingsverslag. De inhoudstafel van elke doorlichtingsverslag ziet er als volgt uit:

- Administratieve gegevens
- In welke mate ontwikkelt het centrum de eigen kwaliteit?
- In welke mate verstrekt het centrum kwaliteitsvol onderwijs?
- Respecteert het centrum de regelgeving?
- Samenvatting
- Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

Omdat de onderwijsinspectie het centrum met het doorlichtingsverslag wil ondersteunen in de verdere kwaliteitsontwikkeling, stelt de onderwijsinspectie de antwoorden op de onderzoeksvragen visueel voor. Op die manier wordt in één oogopslag duidelijk wat de sterke punten en de werkpunten zijn.

Hoewel de beoordeling van het doorlichtingsteam gebaseerd is op ontwikkelingsschalen, formuleert het doorlichtingsteam de verslagen centrumspecifiek op basis van de vaststellingen. Daarnaast rekent het doorlichtingsteam ook op de reflectiegesprekken en op het synthesegesprek om het centrum te stimuleren en om samen met het centrum te reflecteren over de sterke punten en aandachtspunten.

Het doorlichtingsverslag eindigt met het advies over de verdere erkenning van de onderwijsinstelling samen met een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen bestaan uit sterke punten, ontwikkelkansen en tekorten.

Het centrum ontvangt het doorlichtingsverslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. De teamcoördinator neemt op dat moment ook telefonisch contact op met het centrum. De directeur kan dan feitelijke onjuistheden melden die het doorlichtingsteam nog kan rechtzetten. Het advies en de inschalingen kunnen op dat moment echter niet meer worden gewijzigd.

Uiterlijk binnen dertig kalenderdagen (vakantiedagen niet meegerekend) na de ontvangst van het doorlichtingsverslag kan de directie of het bestuur een bespreking van het verslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag wordt schriftelijk ingediend en gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. Op het moment van de bespreking is het verslag definitief en is ook het advies al bepaald. De bespreking wordt zo spoedig mogelijk gepland en het bestuur bepaalt zijn vertegenwoordiging. Het doel van dit bijkomende gesprek is om verduidelijking over het verslag te krijgen.

De adviezen

Het doorlichtingsteam formuleert een advies over de verdere erkenning van het centrum. Er zijn twee adviezen mogelijk.

Indien het centrum in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert het doorlichtingsteam **een gunstig advies**. Dit advies heeft 2 varianten:

- een gunstig advies zonder meer;
- een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten. Het doorlichtingsverslag vermeldt geen termijn waarbinnen deze tekorten moeten zijn weggevoerd. Bij de volgende doorlichting kunnen de tekorten opnieuw in de doorlichtingsfocus staan.

Indien het centrum niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, kan het doorlichtingsteam **een ongunstig advies** formuleren. Hierbij houdt het doorlichtingsteam rekening met de kwaliteitsontwikkeling of specifieke contextfactoren. Dit advies heeft 2 varianten:

- een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur het engagement aangaat om zich bij het werken aan de tekorten extern te laten begeleiden. Indien het centrumbestuur gebruik maakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting binnen een tijdspanne die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt;
- een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het centrumbestuur kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur aangeeft om te rechtvaardigen dat er wél een mogelijkheid moest zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

9 Hoe kan u zich als centrum voorbereiden op een doorlichting?

Zodra de teamcoördinator u geïnformeerd heeft over wanneer de doorlichting in uw centrum plaatsvindt, kan u starten met de voorbereidingen. U kan hiervoor deze leidraad en de informatie op www.onderwijsinspectie.be gebruiken.

Na de aankondiging van de doorlichting:

- een centrumeigen thema kiezen om de kwaliteitszorg en het beleid van het centrum te illustreren;
- de informatie aanreiken die gevraagd wordt bij de eerste contactname met het centrum (zie document 'te bezorgen informatie')
- een werklokaal met tafels en stoelen, internetverbinding en voldoende stopcontacten voor het doorlichtingsteam reserveren.

Na het meedelen van de doorlichtingsfocus:

- de overige te bezorgen informatie aanreiken (zie document 'te bezorgen informatie');
- in overleg met de teamcoördinator de weekplanning opstellen.

10 Hoe kan u feedback geven over de doorlichting?

De teamcoördinator staat gedurende de hele week open voor feedback over de doorlichtingsprocedure. Ook na het synthesegesprek hoort het doorlichtingsteam graag hoe het centrum de doorlichting heeft ervaren.

Na afronding van de doorlichting en samen met het doorlichtingsverslag, ontvangt u een uitnodiging om feedback te geven aan de onderwijsinspectie. U ontvangt hiervoor een link naar een online bevraging. De resultaten van deze bevraging worden gebruikt voor de interne kwaliteitszorg binnen de onderwijsinspectie.

11 Bijlage

11.1 Blauwdruk weekplanning

Bijlage: blauwdruk weekplanning

	DOORLICHTINGSDAG 1			DOORLICHTINGSDAG 2	DOORLICHTINGSDAG 3	DOORLICHTINGSDAG 4		DOORLICHTINGSDAG 5
VOORMIDDAG (VANAF 8.30 u)	Gesprek kwaliteitsontwikkeling			Lesobservaties, tussentijdse gesprekken, documentenstudie, werkplekbezoeken (duaal leren)	Lesobservaties, tussentijdse gesprekken, documentenstudie, werkplekbezoeken (duaal leren)	Lesobservaties, tussentijdse gesprekken, documentenstudie, werkplekbezoeken (duaal leren)	Gesprek* leerlingen Gesprek* leerlingen duaal	Reflectiegesprek kwaliteitsgebied
	Les-observaties, documentenstudie	Start gesprekken onderwijsleerpraktijk	Gesprek* kwaliteitsgebied					Reflectiegesprek kwaliteitsontwikkeling
LUNCHPAUZE	Teamoverleg onderwijsinspectie							Briefen beleidsteam*
NAMIDDAG	Lesobservaties, documentenstudie	Startgesprekken onderwijsleerpraktijk	Lesobservaties, tussentijdse gesprekken, documentenstudie, werkplekbezoeken (duaal leren)	Documentenstudie	Teamoverleg onderwijsinspectie		Teamoverleg onderwijsinspectie	
					Lesobservaties, tussentijdse gesprekken, documentenstudie	Briefen beleidsteam*	Synthesegesprek	
NA DE UREN (TOT 18u)	Documentenstudie				Reflectiegesprekken onderwijsleerpraktijk			

Gesprek*: de teamcoördinator en het centrum plannen deze gesprekken in overleg.